

Möte i Biogas Sydost

Tid: 2016-03-22 kl. 13.30 – 16.30

Plats: Växjö kommun

Deltagare	Organisation	Deltar	Deltar inte
Henrik Andersson	Mönsterås kommun	X	
Mikael Erlandsson	Purac		X
Carolina Gunnarsson	Regionförbundet i Kalmar län		X
Stefan Halldorf	Stefan Halldorf Konsult	X	
Staffan Johannesson	E.ON	X	
Stefan Hermansson	Småländska Bränslen	X	
Hannele Johansson	Energikontor Sydost	X	
Lars-Evert Karlsson	Läckeby Water	X	
Steve Karlsson	Växjö kommun	X	
Camilla Norrman	Ronneby kommun		X
Sven-Olof Petersson	Karlskrona kommun		X
Yvonne Aldentun	Kalmar Länstrafik	X	
Göran Sternsén	VMAB		X
Tommy Lindström	Länsstyrelsen Kalmar Län	X	

Tema för dagen: Verksamheten 160401 - 170331 - Hur samverkar vi för att få störst nytta av våra nya projekt?

1.1 Presentation av nya projekt + diskussion om möjlig samverkan

Energikontor Sydost: Hannele inledde presentationen genom att göra en jämförelse mellan de mål som är satta i den regionala handlingsplanen och läget i regionen. HJ konstaterade att vi är på god väg att nå målen när det gäller produktion och distribution. När det gäller konsumtion så ökar antalet bilar men inte lika mycket som skulle behövas. De nya projekten som Energikontor Sydost har fått är:

- **Horisont 2020-projektet Biogas Action**, bygger vidare på IEE-projektet Bio-methane Regions och ger det möjligt för oss att fortsätta verka för att de mål och åtgärder som vi har satt i den regionala biogasstrategin uppnås samt att revidera strategin som gäller t.o.m. 2017. I fokus står avfallsbaserad biogasproduktion särskilt från lantbruk. Biogas Action pågår från 160101 och tre år framåt. Projektet är till 100 % finansierat av EU och motsvarar ca 45 % av undertecknads arbetstid.
- **Samhällsnyttig biogas i alla väderstreck** är ett gemensamt projekt mellan de åtta biogasnätverken i Sverige samt Energigas Sverige. Projektet finansieras av Energimyndigheten. Syftet är att formulera en innovationsagenda kring biogasens olika samhällsnyttor samt definiera vad som krävs för att dessa bättre ska kunna kvantifieras och värderas. Projektet slutar vid midsommar. Tanken har varit att söka stöd till ett nytt projekt för att kunna fortsätta arbetet med värderingen av nyttorna. Tyvärr ser det inte ut att finnas några pengar att söka för tillfälle vilket är synd eftersom detta är ett projekt som de flesta regionala

aktörer efterlyser. Tommy L konstaterade att Länsstyrelsen skulle kunna finansiera ett projekt där man kartlägger och kvantifierar olika drivmedlens nyttor men då måste alla olika drivmedlen med. Övriga deltagare verkade tycka att detta var en bra idé.

- **Baltic Re-energy** är ett s.k. Seed money-projekt som finansieras av Svenska Institutet. Projektet går ut på att skriva en ansökan i Södra Östersjöprogrammet för att undersöka förutsättningarna för en marknad för flytande gas runt Östersjön samt successivt öka andelen biogas i tunga fordon och fartyg. Visar det sig att förutsättningarna finns så är tanken att gå vidare i nästa steg med ett implementeringsprojekt. Henrik A föreslog att vi lägger till Mönsterås hamn bland alternativa avsättningsområden för flytande gas. Undertecknad ombesörjer detta. Det nuvarande projektet leds av Energikontor Sydost. Ansökan ska vara inne den 17 juni.

Totalt representerar dessa tre projekt 90 % av undertecknads arbetstid vilket är mer än Energikontor Sydost någonsin har haft för att arbeta med biogas. Alla tre projekten finns presenterade i Bilaga 1.

1.2 Fossilfritt i tågtrafiken hos KLT och JLT

Yvonne A. presenterade Kalmar länstrafiks och Jönköpings länstrafiks gemensamma utredning som handlar om att hitta fossilfria drivmedelsalternativ till tågtrafiken. I Kalmar län handlar det om Tjust- och Stångådalsbanorna.

Staffan J. konstaterade att det skulle vara intressant att bygga tankställen för tågen (LNG/LBG-växling) och föreslog att Yvonne ber Scania prata om gasmotorer under Tankesmedjan i Jönköping 4/4. Hannele nämnde att det är möjligt att få med ett pilotprojekt i Baltic Re-energy. I så fall måste man bestämma det inom två månader och pilotprojektet ska vara innovativt. Den som ska göra pilotprojektet måste vara offentlig aktör och partner i projektet.

Yvonne berättade vidare att ett nytt trafikledningssystem kommer att införas på stambanan. Det gör att man i Jönköpings län funderar över att byta ut sina motorvagnar redan 2023. I Kalmar län kommer förändringen av trafikledningssystem sannolikt tidigare och motorvagnsparken kommer istället att anpassas till detta. Det är fem års leveranstid på vagnarna. Samordning med JLT:s upphandling kan eventuellt vara möjlig. Tankning sker idag i Linköping men det finns en tågdepå i Kalmar vilket innebär möjlighet till tankning där.

Stefan Hermanssons kommenterade att tågen, båtar och flyg är idag befriade från drivmedelsskatt vilket innebär en djävulsk uppförsbacke. Man måste acceptera att kostnaden för drivmedlet blir tregångar så högt. Staffan konstaterade att biodiesel är idag det billigaste alternativet. Det är viktigt att ta med partiklar i sammanhanget. Yvonne's presentation finns i Bilaga 2.

1.3 Laget runt

E.ON: E.ON håller på att bygga ett önät i Åhus hamn. Kan ev. byggas ut till Kristianstad. Intensiv diskussion med Skåne som valt el. Biogas får konkurrera på egna villkor. För övrigt

pågår utbyggnad av infrastruktur norr om Stockholm men även Karlskrona kommer att få ett eget gastankställe.

Vi måste vara vaksamma när det kommer nya nyckeltal enligt Staffan. Gäller t.ex. NOx-utsläpp. En ny studie från Profu, Göteborg kommer 23/4. Ett gott råd är att mäta själv. HVO som lösning är vansklig eftersom ökad efterfrågan leder till mindre tillgång på hållbar diesel. Restprodukter från palmolja på G => leder till skövling av regnskogar. Talloljan är redan förbrukad. Utveckling går tvärtom jämfört med naturgas/biogas dvs. man börjar med hög andel förnybart för att sedan minska den när efterfrågan ökar. Hållbar HVO kan täcka 3 % av Europas behov enligt Volvo lastvagnar. Y.A. ställde frågan om fördelar med flytande resp. komprimerad gas. Om den räcker är komprimerad gas effektivare än flytande enligt SJ.

Internationellt: Lars-Evert K: Purac Puregas levererar standardanläggningar till DK, GB, N. I Norge är Biokraft köpare där det svenska bolaget Scandinavian Biogas Fuels (SBF) är delägare. Produktion 130 GWh/år flytande metan som köps av AGA. Purac levererar rötningsanläggningen. Första anläggningen för flytande gas för Purac Puregas. En anläggningar på Irland. CO₂ som avskils renas och förvätskas till flytande koldioxid och kommer att säljas som food grade quality. Producerad mängd koldioxid 36 ton/dygn - 2000 Nm³ rågas/h. Purac Puregas flaggskeppsprojekt på 6000 Nm³/h levereras till Sönderjysk 4/4 på trailers. Substratet består av avloppsvatten från Norske Skog samt externt avfall (fiskrens).

Kalmar län: Tommy L berättade att det aldrig har funnits så mycket ansökningar för produktion och så lite för konsumtion. Klimat Klivet: 600 Mkr 4 utlysningar. I år 10 anläggningar 350 Mkr. Stefan Halldorf tyckte att det borde vara möjligt att få bidrag till omställning av fordon t.ex. Måste få med åkerierna inte mellanhänder. Nästa utlysning har slutdatum i maj.

I början av mars åkte Tommy tillsammans med undertecknad och Stefan Halldorf från Biogas Sydost samt Tom Birgersson från Hagelsrums gård på studiebesök till Sötåsen för att titta på småskalig uppgradering av biogas. Nästa event i Länsstyrelsen regi är ett seminarium 28/4 om avsättningsdag för biogasen till tung trafik, sjöfart och offentlig sektor. I maj ordnas ett möte om finansiering av biogasanläggningar på Residenset. Till det är finansieringsinstitut, banker etc. inbjudna.

Mönsterås: Henrik A konstaterade att det är mycket sekretess kring KLT:s upphandling men att de är övertygade om att det blir biogas på de prioriterade stråken. Det blir ett digert arbete när beslutet kommer. Det handlar om nya lägen, planarbeten och byggnationer. Henrik tror på stora volymer. Produktionen kommer att ske med gödsel som substrat. Stefan Halldorf och Pelle Hallén är anlitate som konsulter. Purac har gjort förstudien. Pengarna kommer att ta slut i början av april. Bra om det blir gasdrift i tågen tycker Henrik. Det kommer att bli överskott om även produktionen på Öland kommer igång.

Småländska Bränslan: I Ronneby har man fattat beslut om att bygga ett tankställe efter att projektet fått bidrag från Klimat Klivet. Marken är redan köpt. I Ljungby, som också fått bidrag, förhandlar man för tillfället om mark. Stefan Hermansson har gjort en satsning för att stimulera efterfrågan i Växjö där han har sitt nätverk. Han har bl.a. varit på LRF möte i Alvesta och spenderat fyra dagar på en mellanstadieskola där han har pratat om el och biogas med

elever. Anledning till att man inte köper gas (eller elbilar) är enligt Stefan Hermansson okunskap vad gäller t.ex. andrahandsvärde, räckvidd, laddmöjligheter, explosionsrisk, service, pris etc. Finns mycket kvar att göra. Prio 1 i april: se till att Ronneby blir klart. Prio 2: Ljungby. Ett annat pågående projekt är byggnad av flak tillsammans med GEAB i Alvesta.

Växjö: Steve K berättade att man nu kommit igång med frågan "Varför rötar inte alla kommuner matavfall?" Försök pågå att få till ett regionalt samarbete. Ljungby intresserad att få en förbränningsstation. Även Lessebo har fått besök av Steve. Det finns fortfarande mycket okunskap. Ansvaret för behandling av förpackningar kommer att ligga hos kommunerna 2018/19. Målet är att successivt öka produktionen. Det finns utrymme i för det. Tekniska förvaltningen har tagit beslutet om att bli helt fossilbränslefria. Alla bilar hamnar under ett tak. HVO = salige frälsaren men tillgången och kväveoxiderna är ett problem.

Stefan Halldorf har f.n. två projekt på gång: Mönsterås biogas där man siktar på en stor anläggning med en årsproduktion om 50 GWh samt Hagelsrum Gård där man önskar fördubbla sin produktion till 7 GWh/år vilket de har uppfattat är den volym som gör dem intressanta som biogasleverantör. Pengar kommer från Klimat Klivet och Jordbruksverket. Satsningen har förutsättningar att bli en mönsteranläggning. Dessutom planeras två anläggningar om 20 GWh vardera på Öland. Realiseras alla anläggningarna kommer produktionen i Kalmar län att uppgå till 100 GWh, vilket är enligt mål (undertecknads anm.). Problemet är att få avsättning för gasen. Dessutom måste större andel av gasen flakas från Öland. Stefan lyfte fram exemplet Skaraborg där produktionen är 4 x större än marknaden.

2 Verksamheten 160401 - 170331 - Hur samverkar vi för att få störst nytta av våra nya projekt?

Undertecknad hade samlat 4 frågor som hon önskade diskutera:

2.1 Hur ökar vi biogasens synlighet – hur kommunicerar vi utåt?

Stefan Hermansson och Staffan J lovade att ta fram några argument som vi alla kan använda oss av när vi möter folk i olika sammanhang.

2.2 Hur gör vi för att öka avsättningsmöjligheterna för biogas – nya målgrupper?

2.3 Hur får vi med alla som arbetar med biogas i regionen idag

När Biogas Sydost startade var de flesta som jobbade med fordonsgas medlemmar. Idag är vi många fler. Hur får vi med alla så att vi blir en aktör att räkna med?

2.4 Den regionala biogasstrategin gäller t.o.m. 2017. När är det dags att börja med revidering an strategin?

Tyvärr blev det ingen tid kvar att diskutera dem. I stället föreslog Staffan J att vi ordnar virtuella möten mellan våra ordinarie möten för att både hinna gå laget runt och fokusera på utvecklingsfrågor under våra möten. (Bilaga 3)

En annan fråga som inte hanns med på mötet var tidplanen för våra möten under nästa verksamhetsår. HJ fick i uppgift att skicka förslag till mötesdatum. Undertecknad tackar avslutningsvis för ett stort engagemang under mötet.

Vid tangentbordet
Hannele